

MAAELUMINISTEERIUM

FAKTILEHT, 2021. aasta I kv

Põllumajanduse, kalanduse, toiduainetööstuse (k.a joogitööstus) tegevusalad

Allikad: Statistikaamet, Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet, Euroopa Komisjoni DG AGRI ja DG Energy, Eesti Konjunktuuriinstituut, Maaeluministeerium, Eesti Pank

Koostajad: Marje Mäger ja Katre Kirt, Eve Paju

Avaldatud 10.06.2021

Sisukord

Vajutage huvi pakkuvale pealkirjale.

Tootmine

Hinnad

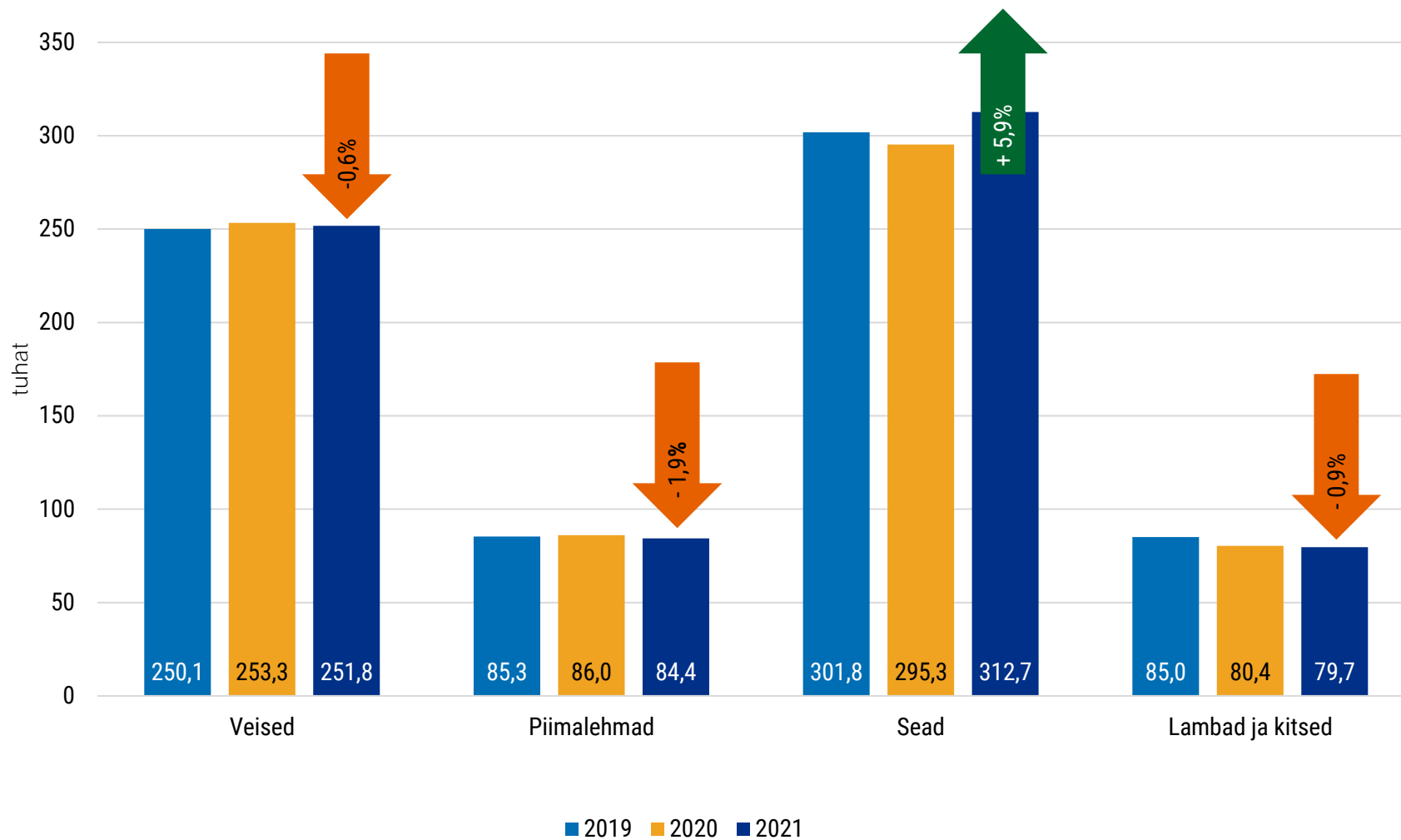
Majandusnäitajad

Väliskaubandus

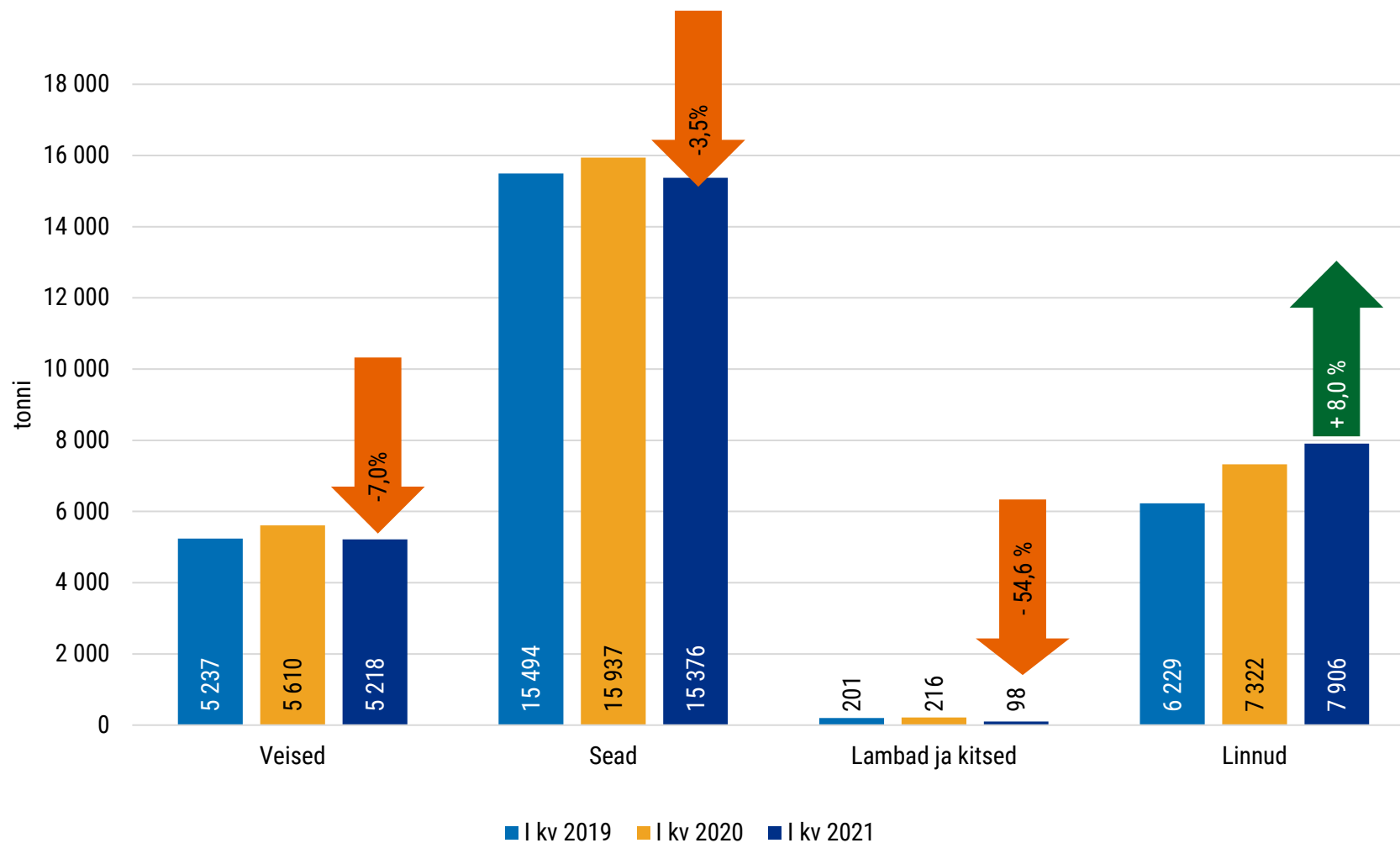
Toetused

Tootmine

Loomade arv 31. märts ja arvu muutus 31.03.2021 vs 31.03.2020

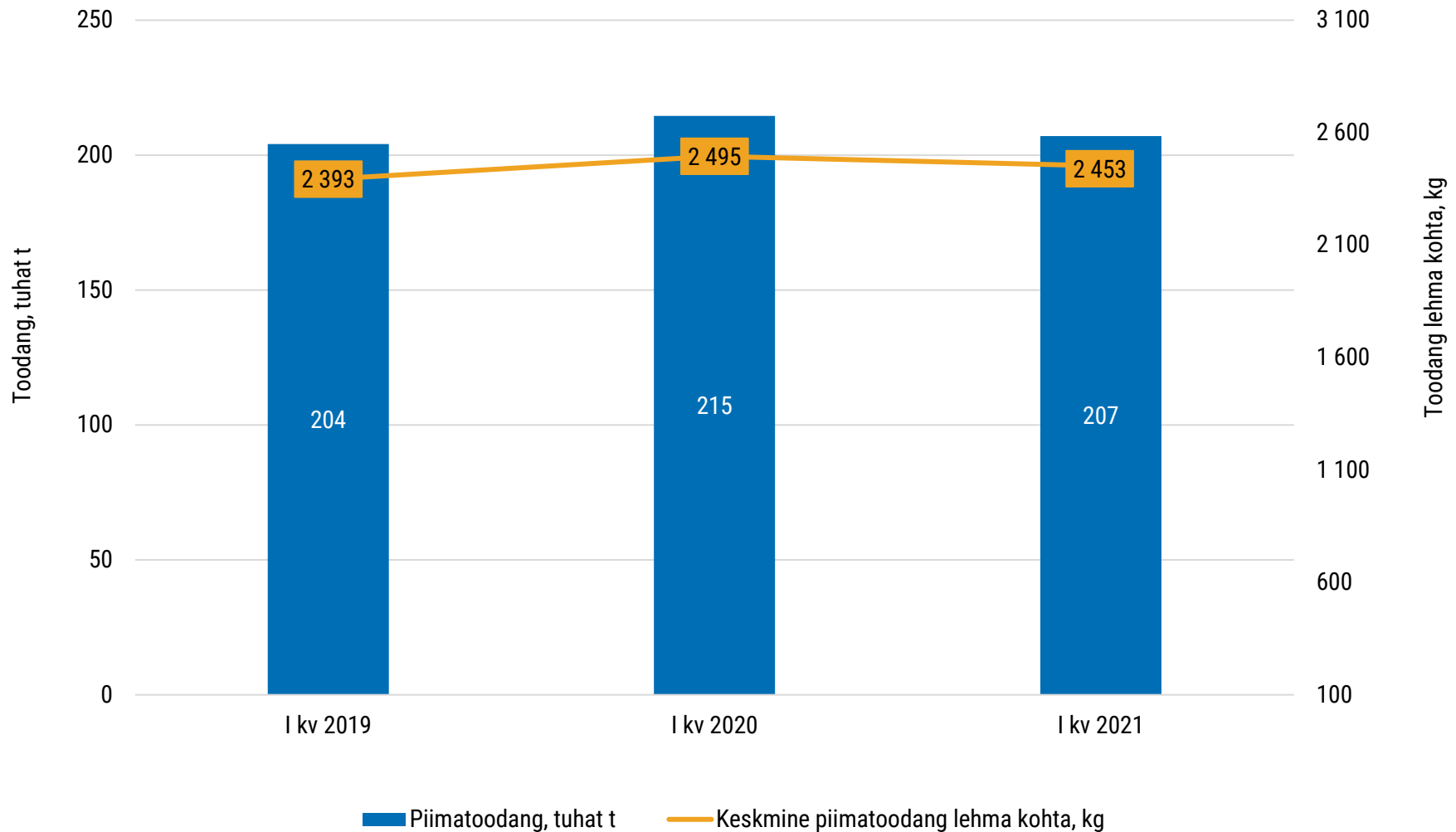

Tapaloomade eluskaal ja eluskaalu muutus I kv 2021 vs I kv 2020

Allikas: Statistikaamet

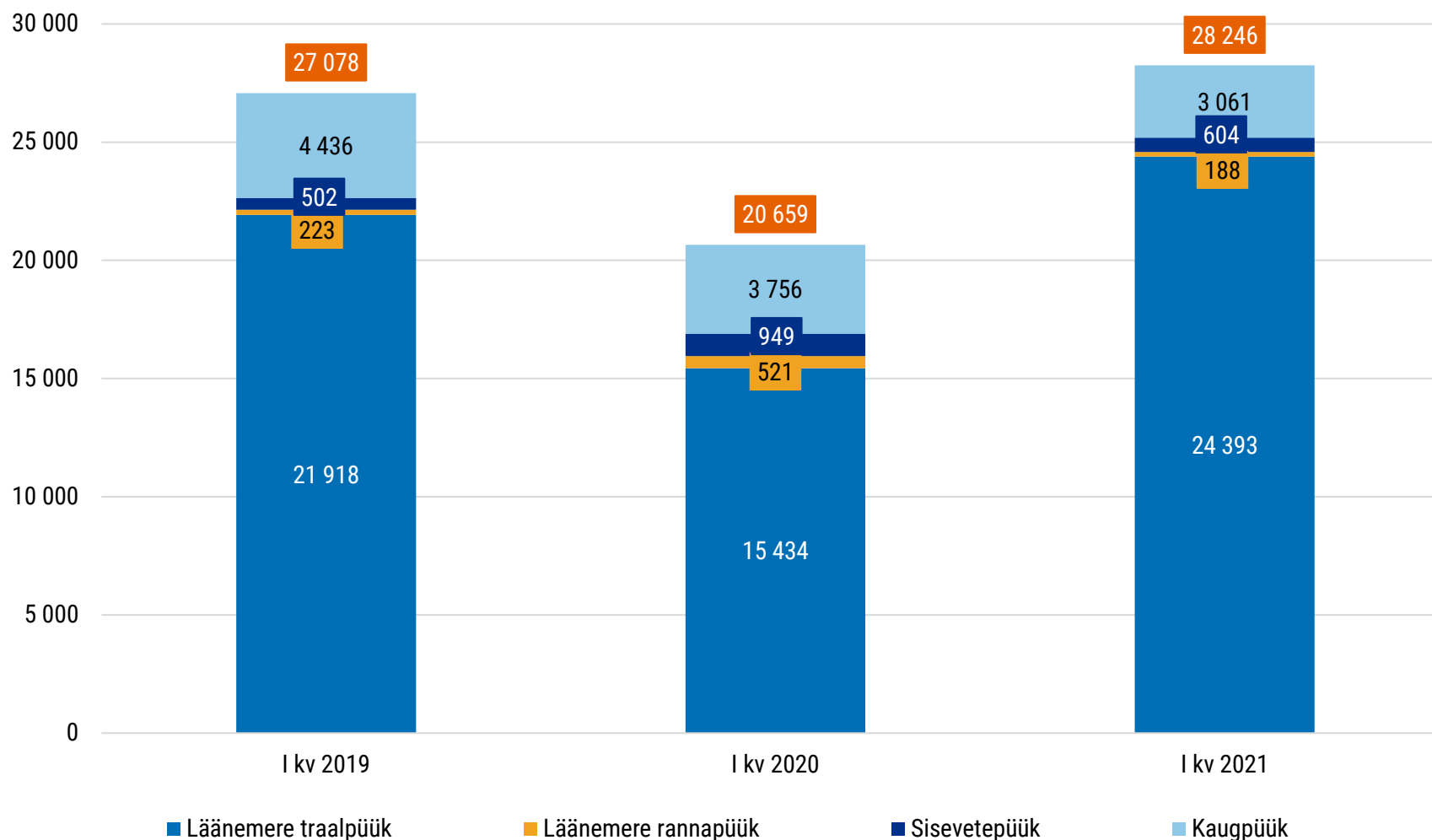
Piimatoodang ja keskmine piimatoodang lehma kohta

Allikas: Statistikaamet

Võrreldes eelmise aasta sama ajaga langes piimalehmade produktiivsus 1,2%, ja vähenes piimalehmade arv 1,9%, mille tulemusel toodeti 2021. aasta I kvartalis piima 8 tuhat tonni ehk 3,5% vähem.

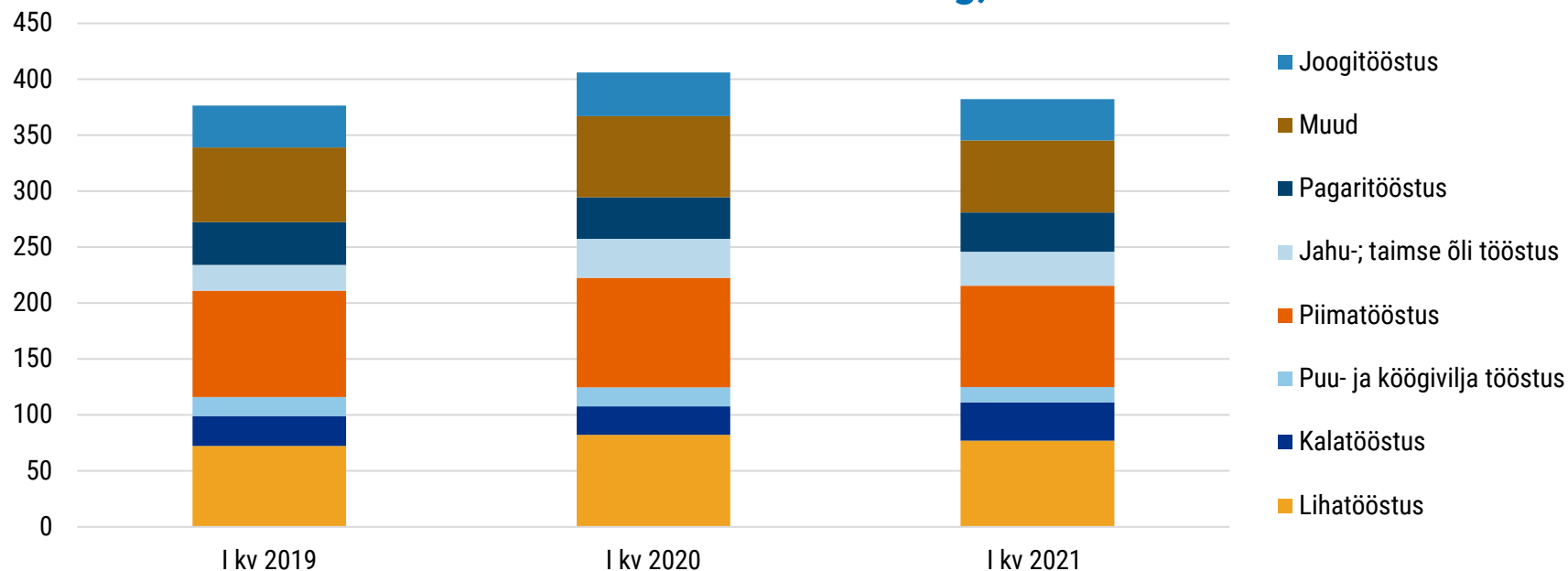
Kalapüügi kogused, tonni

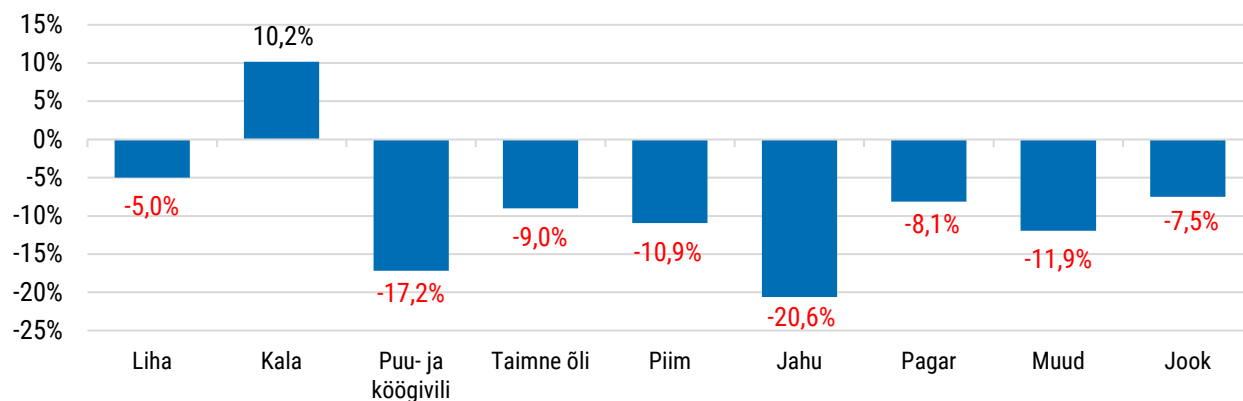
Allikas: Põllumajandus- ja Toiduamet

Kala püüti 2021. aasta I kvartalis eelneva aasta sama perioodiga võrreldes rohkem kui kolmandiku võrra (+36%) enam. Läänemere traalpüügi kogus kasvas 58% võrra. Suur kasv tulenes madalast võrdlusbaasist – ilmastikutingimustest tulenevalt oli Läänemere traalpüük eelmise aasta I kvartalis raskendatud. Samal ajal Läänemere rannapüük, sisevetepüük ja kaugpüük vähenesid nimetatud perioodil vastavalt 64%, 36% ja 19%.

Toiduainetööstuse toodang, mln €

Toodangu mahu muutus I kv 2021 vs I kv 2020

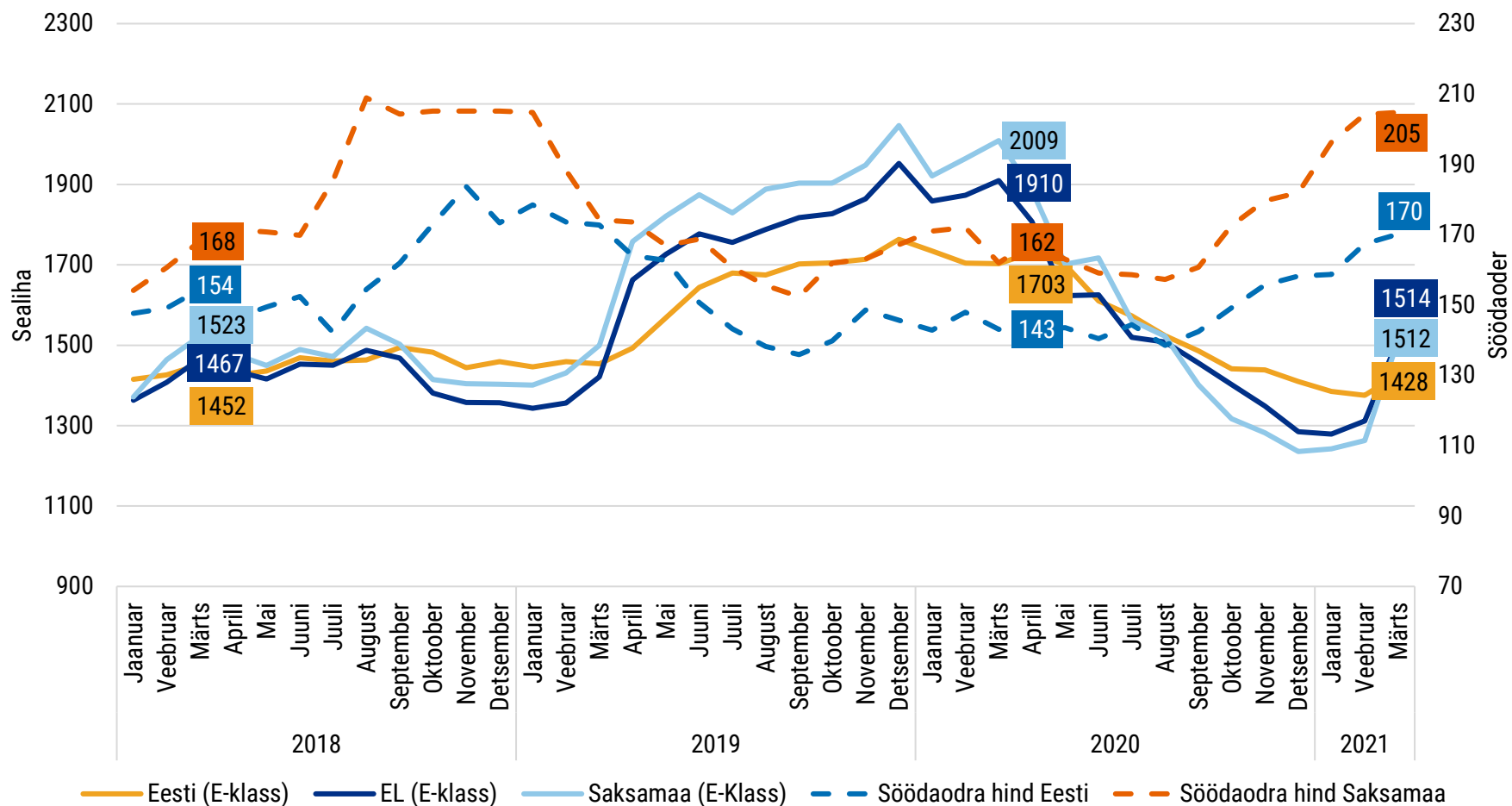
Toiduainetööstuse tegevusalade toodangu kogumaht 2021. aasta I kvartalis vähenes ~5%.

Enamikus tegevusaladel toodangumaht vähenes, mis peegeldab koroonapiirangutest tulenevat tarbimise muutusi sh HoReCa sektori nõudluse vähenemist.

Suurima osa annavad piima- (23%) ja lihatööstus (19%).

Hinnad

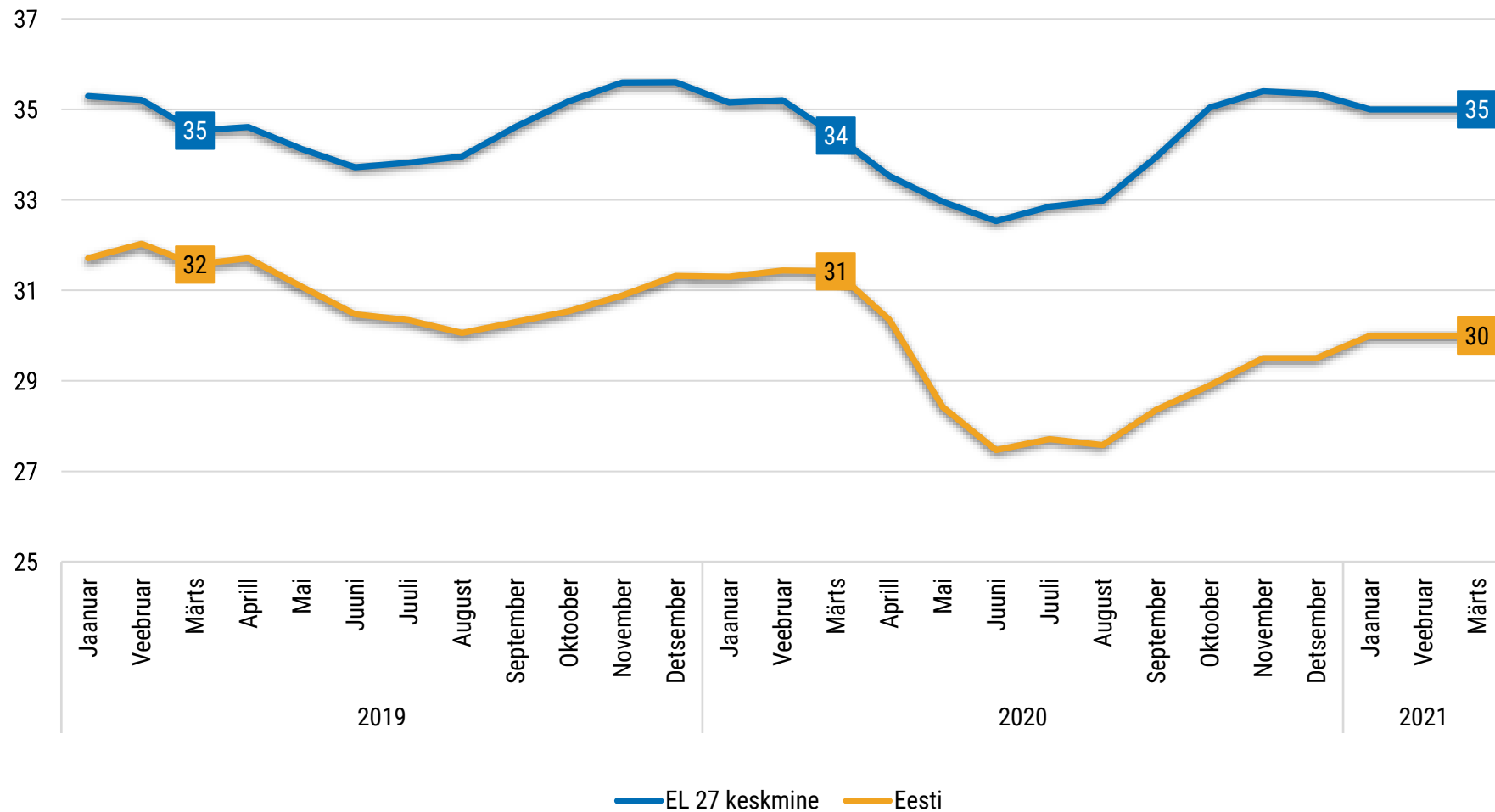
Sealiha ja söödaodra kokkuostuhind, €/t

Allikas: Euroopa Komisjon, Eesti Konjunkturiinstituut

Pärast eelmise aasta kõrget taset 2020. aasta märtsis, hakkas sealiha hind langema, 2021. aasta alguses on hinnakõver pöördunud tasasele tõusule. Samal ajal söödaodra hind on 2020. aasta III kvartali lõpust tõusutrendis. Kuna EL keskmist söödaodra hinda ei avalda, on joonisel võrdlusena toodud Saksamaa vastavad näitajad, kuna Eesti sealiha turg on suures osas seotud Saksamaaga. Kui 2020. aasta märtsis oli söödaodra ja sealiha hinna suhe Eestis ja Saksamaal sarnane, siis märtsis 2021 Eestis soodsam kui Saksamaal.

Piima kokkostuhind Eestis ja EL 27-s, €/100 kg

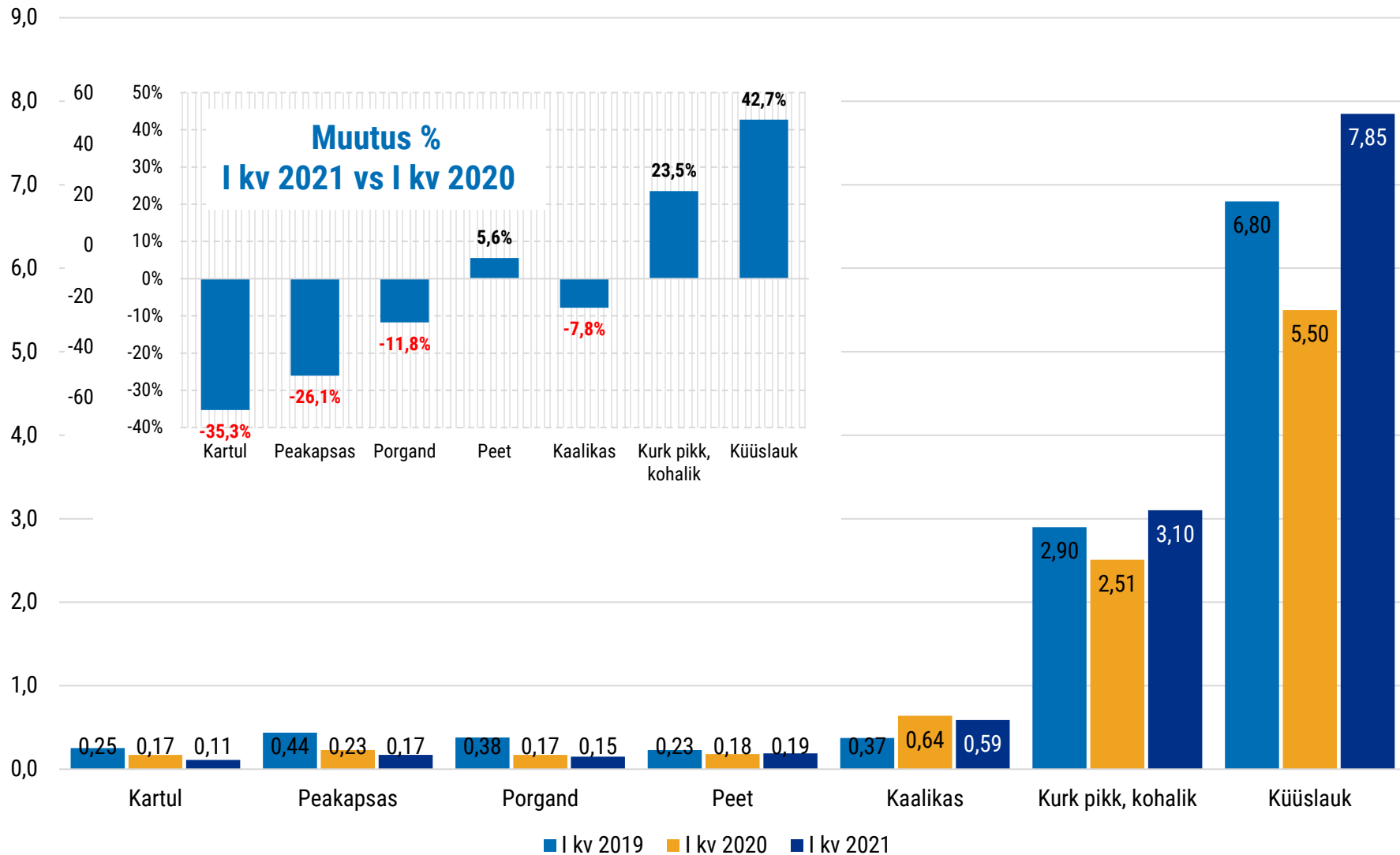

Allikas: Statistikaamet, Euroopa Komisjoni DG AGRI

Piimaturgu mõjutavate kriiside korral langeb Eesti keskmine piima kokkostuhind ELi keskmisest rohkem. Nii oli ka 2020. aasta kevadel Covid-19 viiruse leviku tõkestamiseks võetud meetmetest põhjustatud hinnalangus Eestis ELi keskmisest sügavam. Alates 2020. aasta teisest poolest hakkas piima kokkostuhind tõusma, kuid Eestis ei olnud hind 2021. aasta märtsi lõpuks koroonakriisi eelsele tasemele jõudnud.

Vaatamata paranenud turuolukorrale on ELi ja Eesti hindade vahe suurenenud.

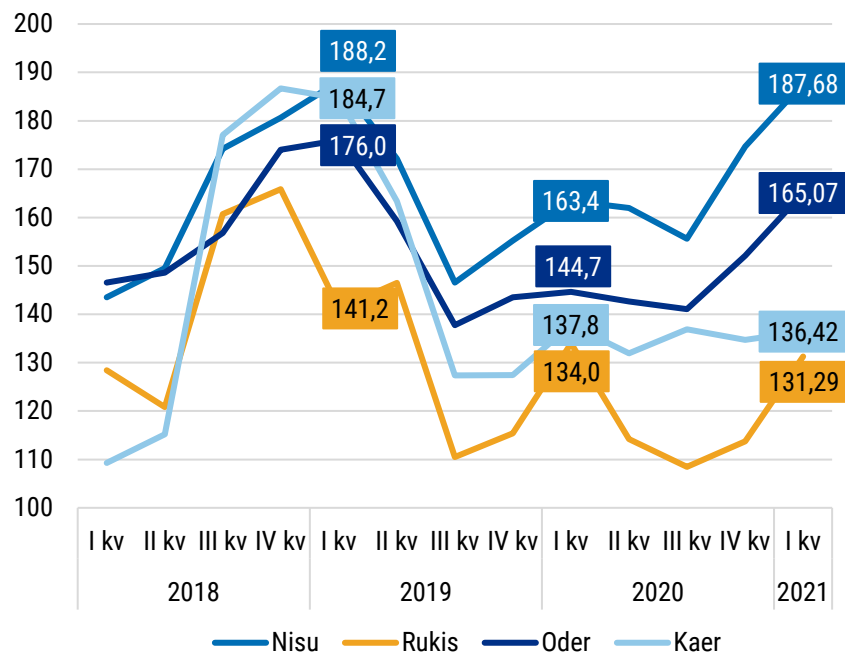
Köögivilja keskmised tootjahinnad, €/kg

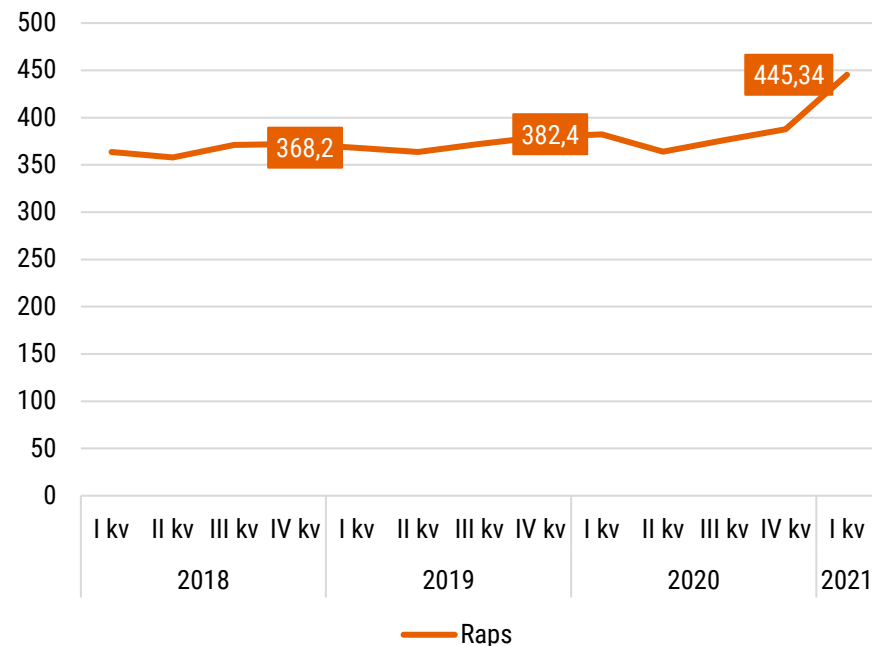
Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

Kartuli, peakapsa, porgandi ja kaalika tootjahinnad olid 2021. aasta I kvartalis madalamad aastataguse ajaga võrreldes. Hinda mõjutasid Covid-19 viiruse leviku tõkestamiseks võetud meetmed, mille tulemusel oli häiritud HoReCa sektori tegevus.

Teravilja hind Eestis, €/t

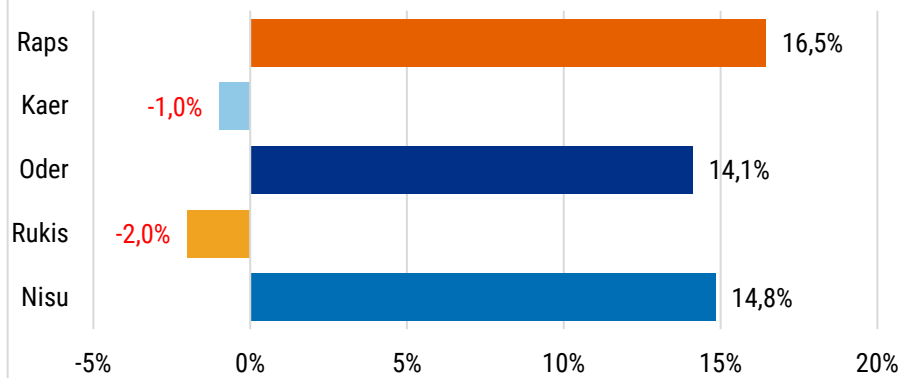

Rapsi hind Eestis, €/t

Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

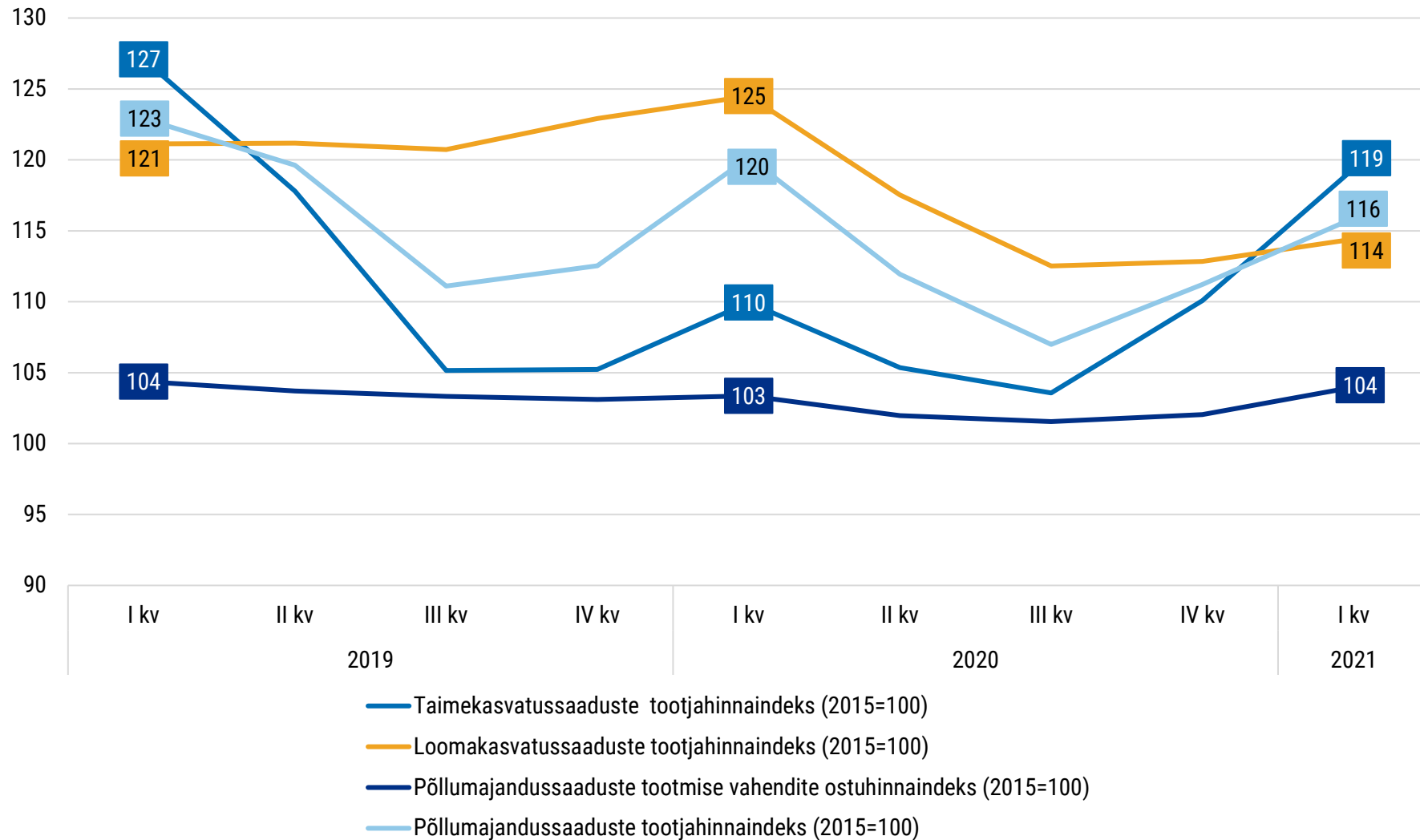
Muutus I kv 2021 vs I kv 2020

2021. aasta alguses jätkus 2020. aasta III kvartali lõpust alanud teravilja hinnatõus, mille peamiseks põhjuseks on suur nõudlus, eriti Hiinas. Samuti mõjutas hindu ilmastikutingimustest tulenevad saagiprognosid ning Venemaa ekspordipiirangud.

Märkimisväärselt on tõusnud ka rapsi hind, kuna maailmas on taimsete õlide järele suur nõudlus.

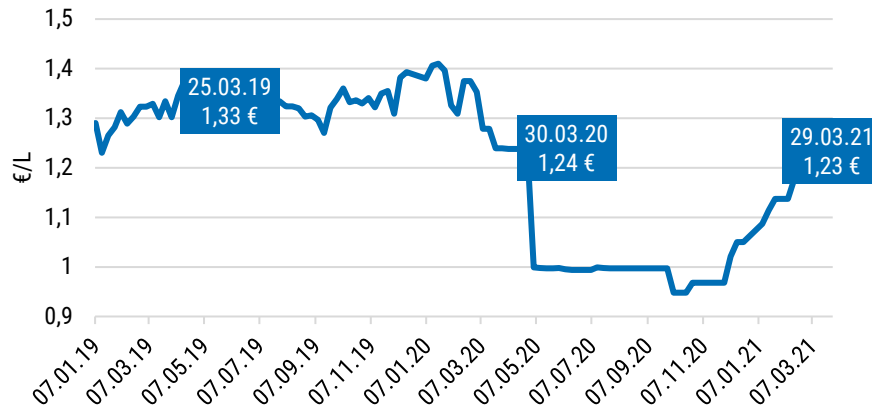
Hinnaindeksite muutused võrreldes 2015. aastaga

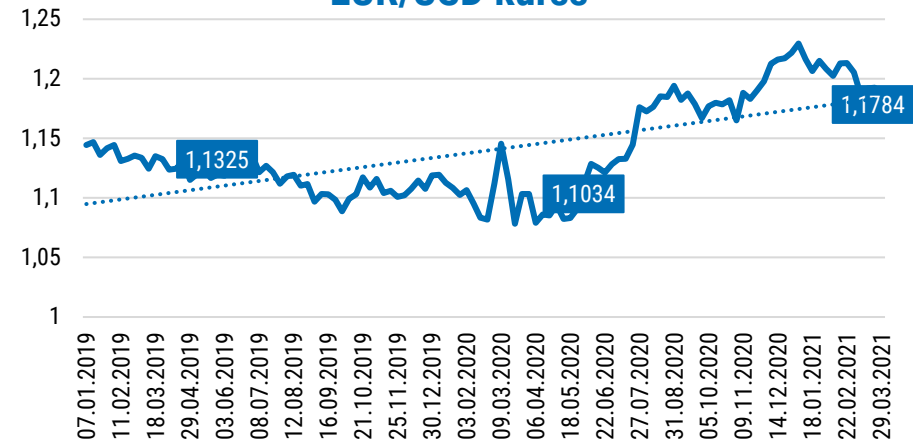
Allikas: Statistikaamet

Põllumajandussaaduste tootjahinnad odavnesid 2021. aasta I kvartalis võrdluses eelmise aasta sama perioodiga 4% võrra sh loomakasvatussaaduste tootjahinnad 10%, samal ajal taimekasvatuse tootjahinnad kallinesid 9%. Põllumajandussaaduste tootmise vahendite ostuhinnad olid I kvartalis 1% võrra kõrgemad võrreldes eelmise aasta sama ajaga.

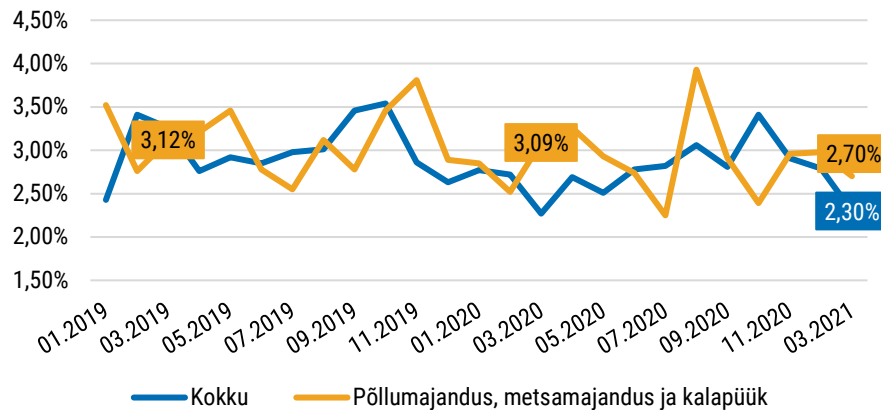
Diislikütuse tarbijahind Eestis, €/L

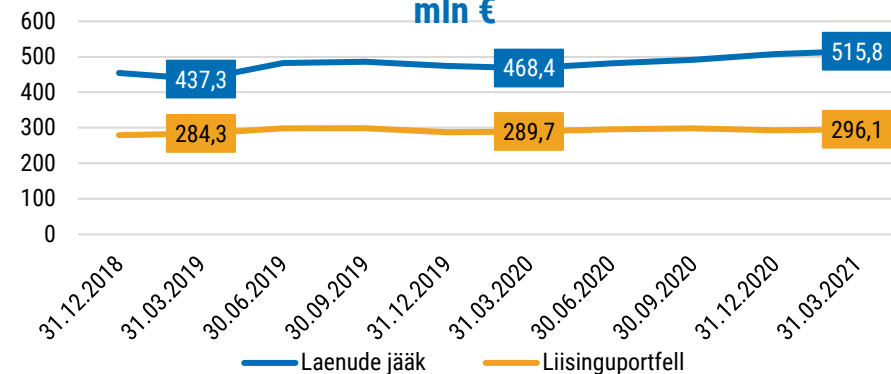
EUR/USD kurss

Intressimäärad

Põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi tegevusalade laenude jääk ning liisinguportfell, mln €

Allikas: Eesti Pank, Euroopa Komisjoni DG Energy

Diislikütuse tarbijahind on tõusnud alates 2020. aasta detsembrist, jõudes märtsi lõpuks aastatagusele tasemele (1,23 €/l).

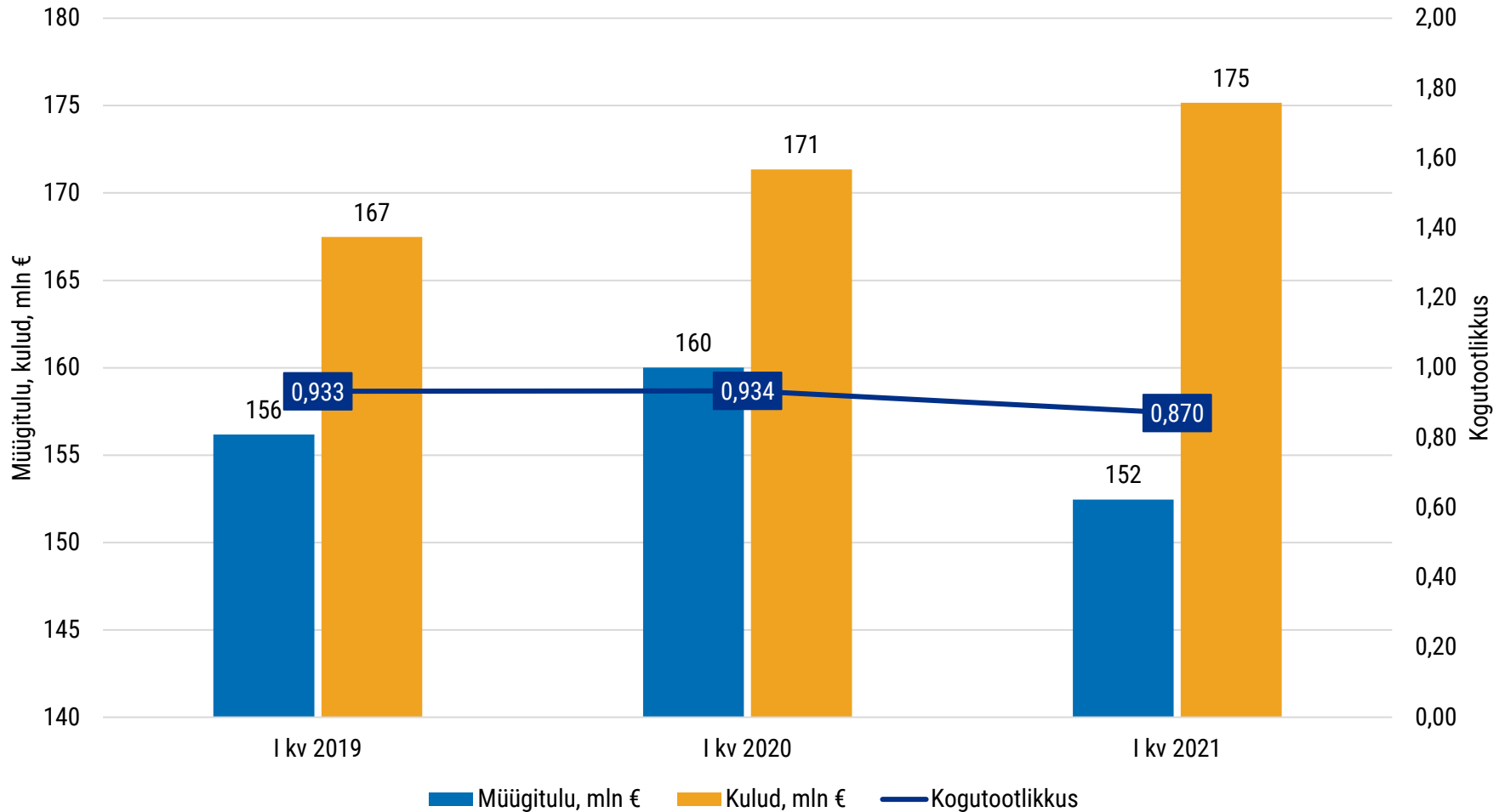
Euro tugevnes USA dollari suhtes ka selle aasta I kvartalis, mis muutis ebasoodsamaks olukorra väljapoole euroala eksportijatele.

Mittefinantsettevõtetele antavate laenude intressimäärad olid 2021. aasta I kvartalis madalamad eelmise kvartaliga võrreldes, kuid kõrgemad kui eelmisel aastal samal perioodil. Märtsis olid lühiajaliste laenude intressid (3,27%) kõrgemad ja pikaajaliste laenude intressid (2,22%) veidi madalamad kui aasta varem samal ajal.

Põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi tegevusalade liisinguportfell on aastases võrdluses suurenenud 6,4 mln € võrra (2%), ettevõtetele antud laenude jääk on suurenenud samal ajal 47,4 mln € (+10%). Sektori osatähtsus kogu laenujäägis moodustab 7% ning liisinguportfellis 12%.

Majandusnäitajad

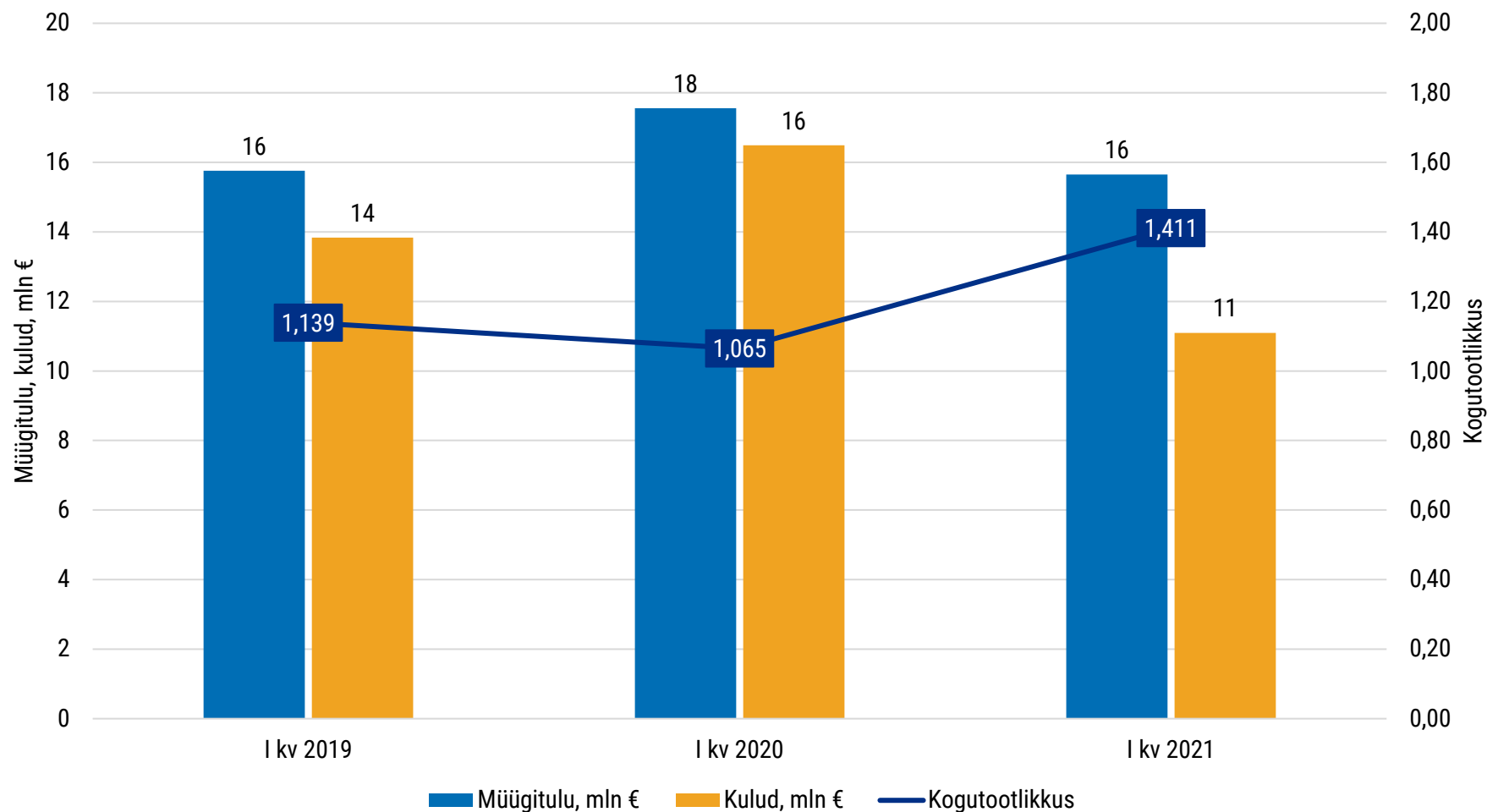
Põllumajandusettevõtete müügitulu ja kulud, kogutootlikkus müügitulu alusel

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Põllumajandusettevõtete müügitulu vähenemine peamiselt loomakasvatussaaduste hinnalanguse mõjul ja samaaegne kulude kasv energiahinna tõusu arvelt vähendas ettevõtete kogutootlikkust (müügitulu/kulud).

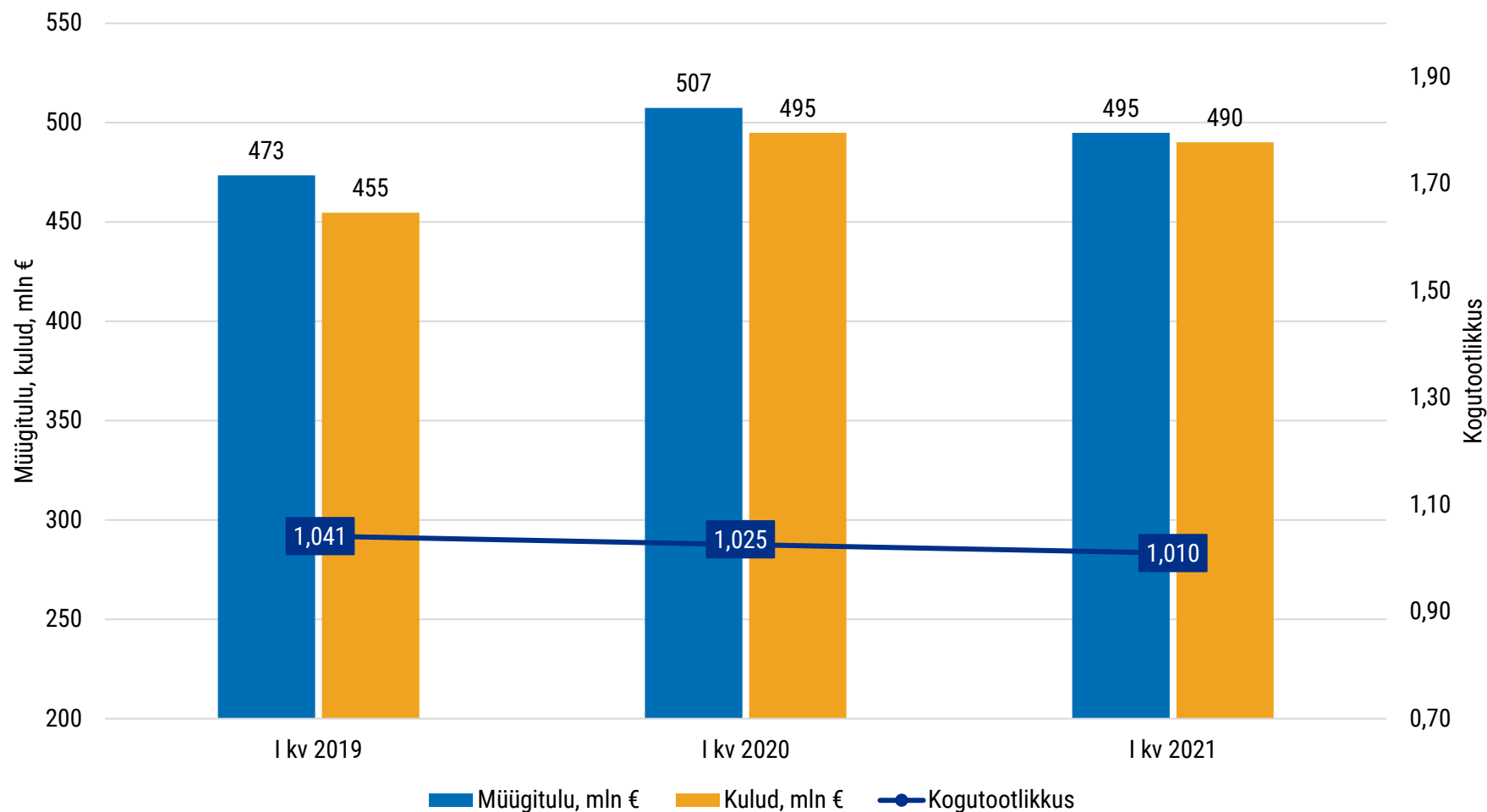
Kalapüügi ja vesiviljelusettevõtete müügitulu ja kulud, kogutootlikkus müügitulu alusel

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Vaatamata püügikoguste suurenemisele kalapüügi ja vesiviljelusettevõtete müügitulu vähenes, mis tulenes Covid-19 viiruse levikuga seotud turumõjudest – pakkumine ületas nõudlust, mille tulemusel kala hinnad langesid. Kulud langesid oluliselt kiirmini müügitulust, mille tulemusel kogutootlikus müügitulu alusel suurenes.

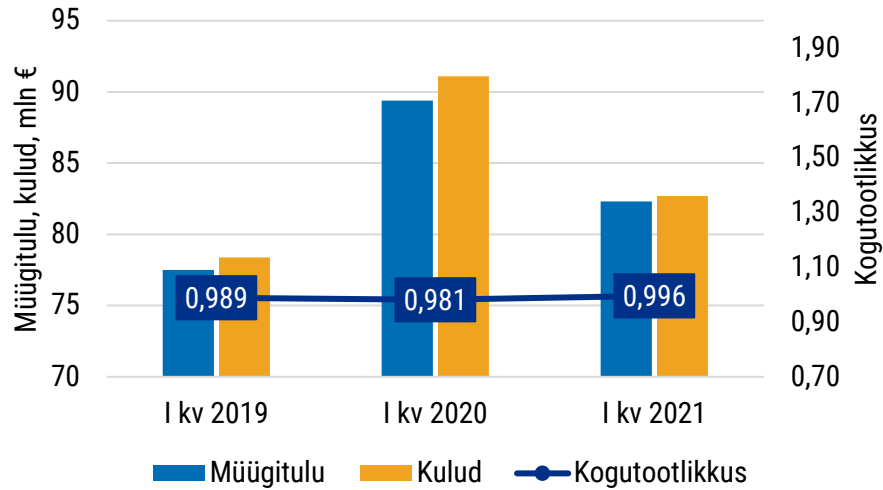
Toiduainetööstuste müügitulu ja kulud, kogutootlikkus müügitulu alusel

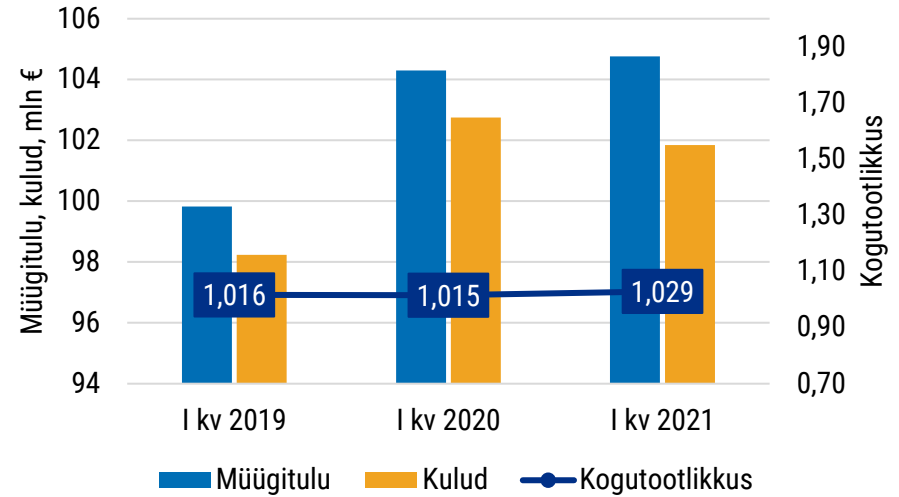
Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Toiduainetööstuse müügitulu 2021. aasta I kvartalis enamikus tegevusaladel vähenes eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Langus oli suurem ettevõtetes, kelle tegevust koroonapiirangud rohkem mõjutasid nt HoReCa sektoriga tugevalt seotud joogitööstuses, puu- ja köögivilja tööstus. Vaatamata kulude kokkuhoiule kogutootlikkus vähenes.

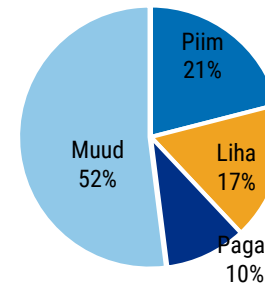
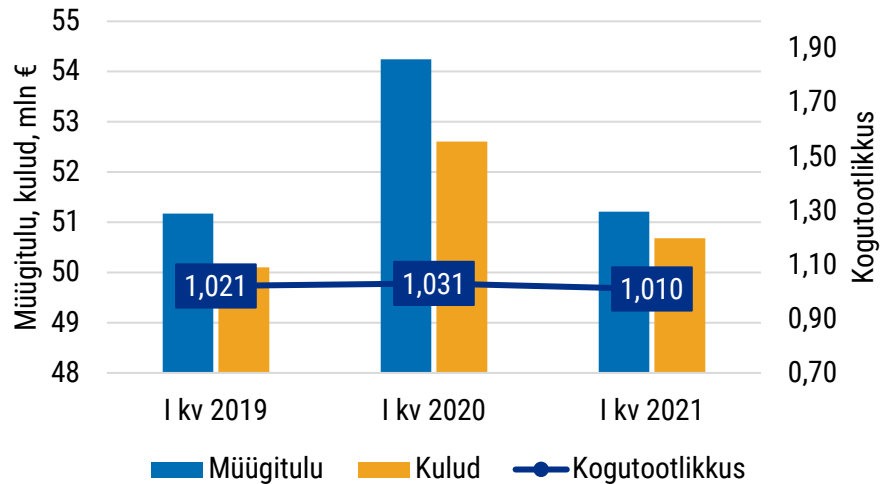
Lihatööstus

Piimatööstus

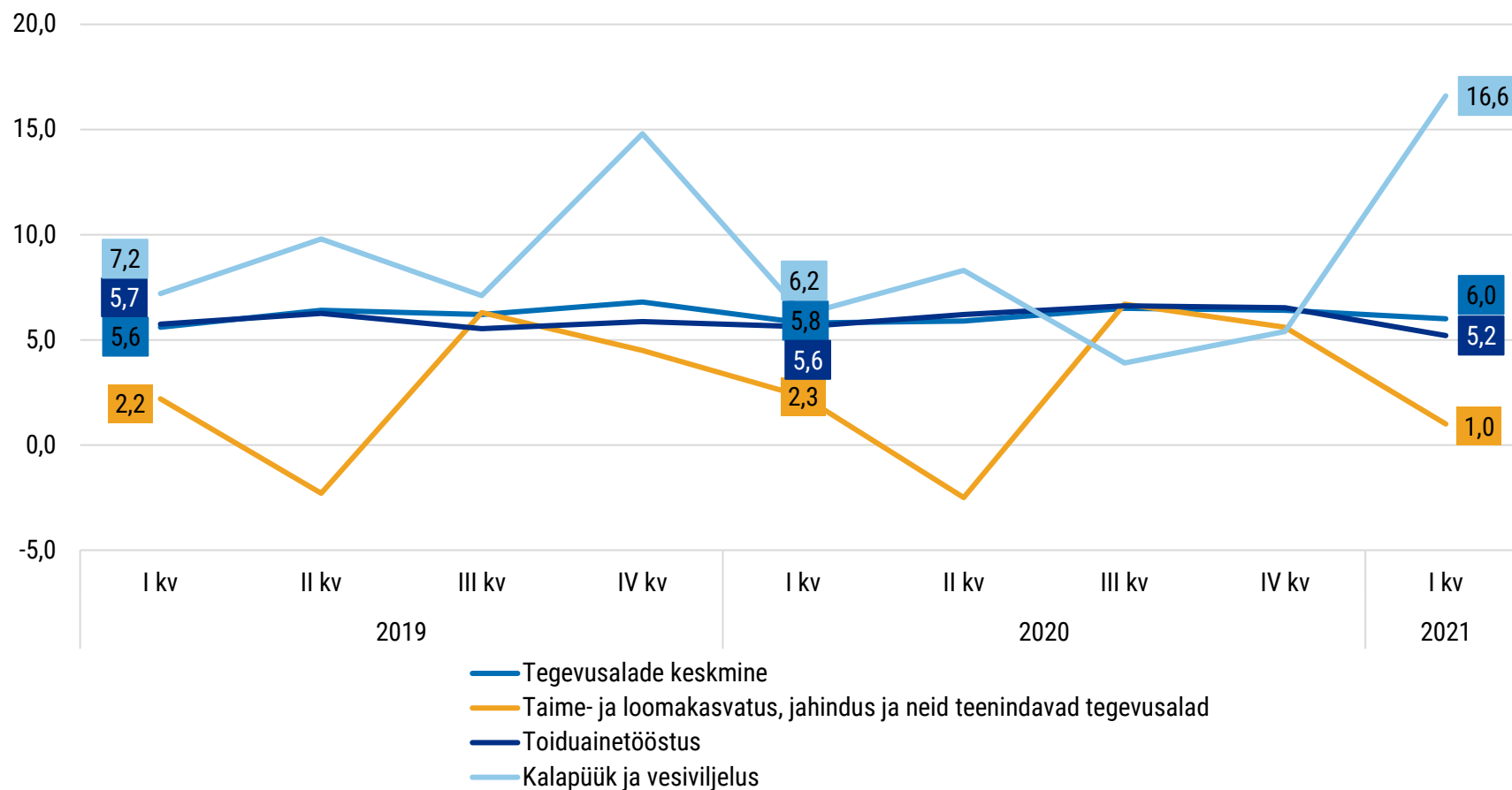

Pagaritööstus

Toiduainetööstuse suurema osakaaluga sektoritest suutis 2021. aastal I kvartalis müügitulu pisut (0,4%) kasvatada vaid piimatööstus. Samuti paranes nende ettevõtete kogutootlikkus müügitulu alusel. Pagaritööstuses vähenes müügitulu 5,6% ja lihatööstuses 7,9%.

Töoviljakus puhta lisandväärtuse alusel, tuhat €

Töoviljakus= puhas lisandväärtus/töötajate arv
 Puhas lisandväärtus= kogukasum(-kahjum)+tööjõukulud

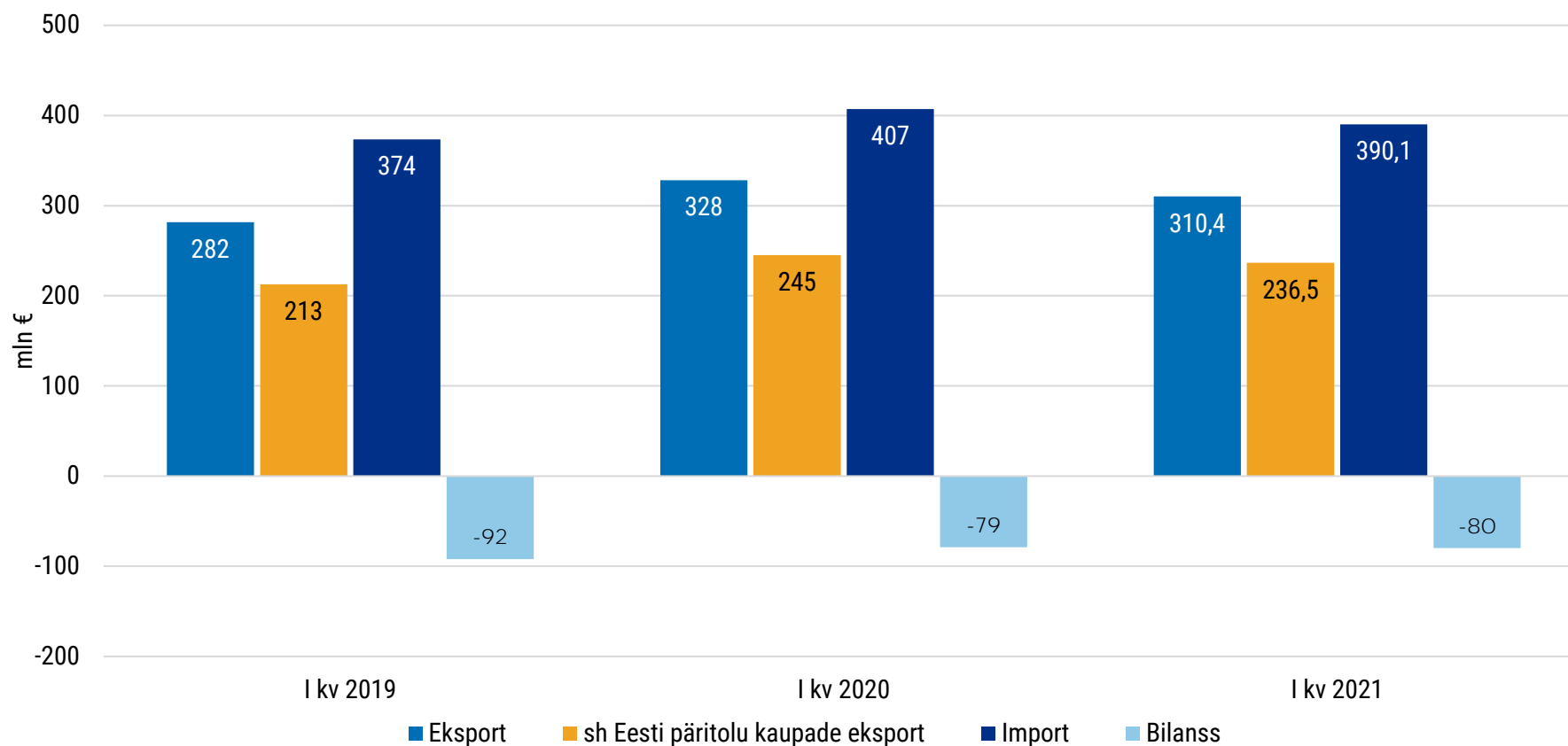
Allikas: Statistikaamet

Tegevusalade keskmine töoviljakus oli 2021. aasta I kvartalis kõrgem (+3,4%) võrreldes aastatagusega, kuid tegevusalade lõikes oli muutus erinev. Näiteks taime- ja loomakasvatuse tegevusalade töoviljakus nimetatud ajaperioodil oli üle poole madalam (-56,5%), toiduainetööstuses 7,4% väiksem.

Samas kalapüügi ja vesiviljeluse tegevusalade ettevõtete efektiivsuse kasvas oluliselt (+167,7%), kuna suurenenud tööjõuga (+40%) loodi rohkem lisandväärtust (+50%). Suur kasv tulenes ka madalast võrdlusbaasist.

Väliskaubandus

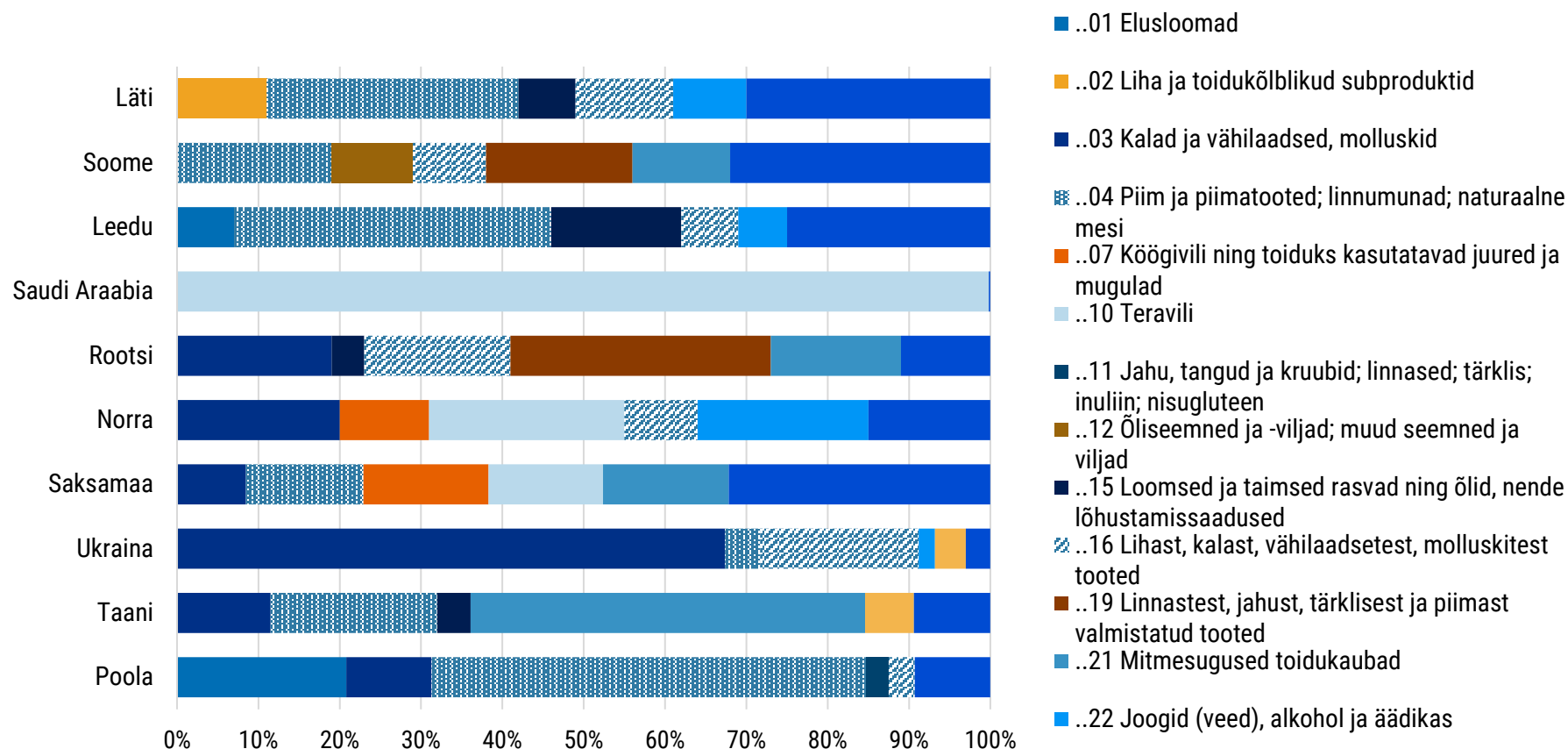
Põllumajandussaaduste ja toidukaupade väliskaubandus, mln €

Allikas: Statistikaamet

Põllumajandussaaduste ja toidukaupade eksport vähenes 2021. aasta I kvartalis aastatagusega võrreldes 5% (Eesti päritolu -4%), impordi väärtus vähenes 4%. Eesti päritolu kaupade koguekspordis moodustab Eesti päritolu põllumajandussaaduste ja toidukaupade osakaal 8%. Eesti päritolu kaupade osatähtsus põllumajandussaaduste ja toidukaupade ekspordis on viimastel aastatel olnud stabiilne ja jäänud ~76% juurde.

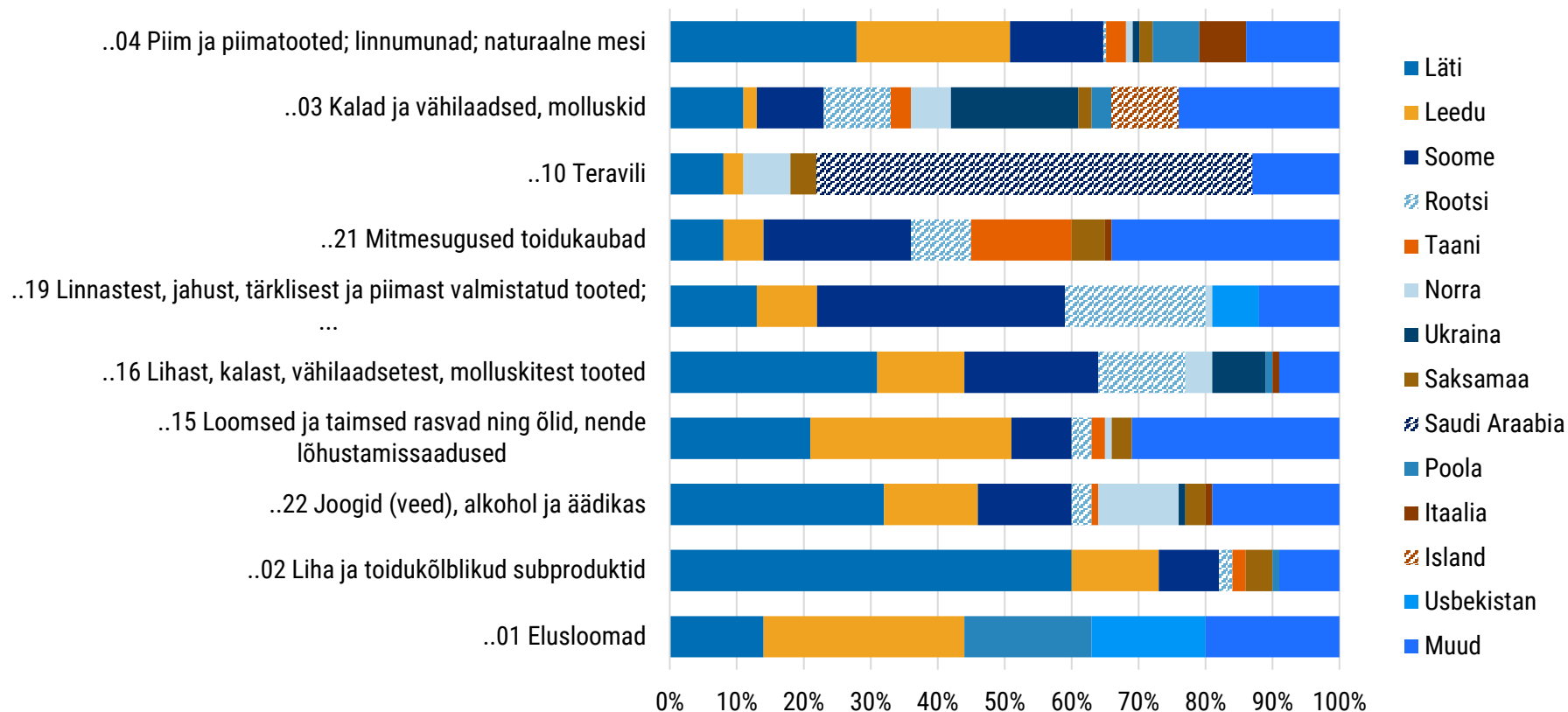
Põllumajandussaaduste ja toidukaupade TOP10 sihtriiki

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Eesti päritolu põllumajandussaadusi ja toidukaupu eksporditi 2021. aasta I kvartalis kokku 89 sihtriiki. Kõige enam eksporditi lähiriikidesse – Lähti, Soome, Leetu. Kolmandatest riikidest oli suurim kaubanduspartner Saudi Araabia, kuhu viidi otra. 78% Eesti päritolu põllumajandussaaduste ja toidukaupade ekspordikäibest moodustas müük kümnesse peamisesse sihtriiki.

Eesti päritolu põllumajadussaaduste ja toidukaupade ekspordi 10 peamist kaubagrupperi

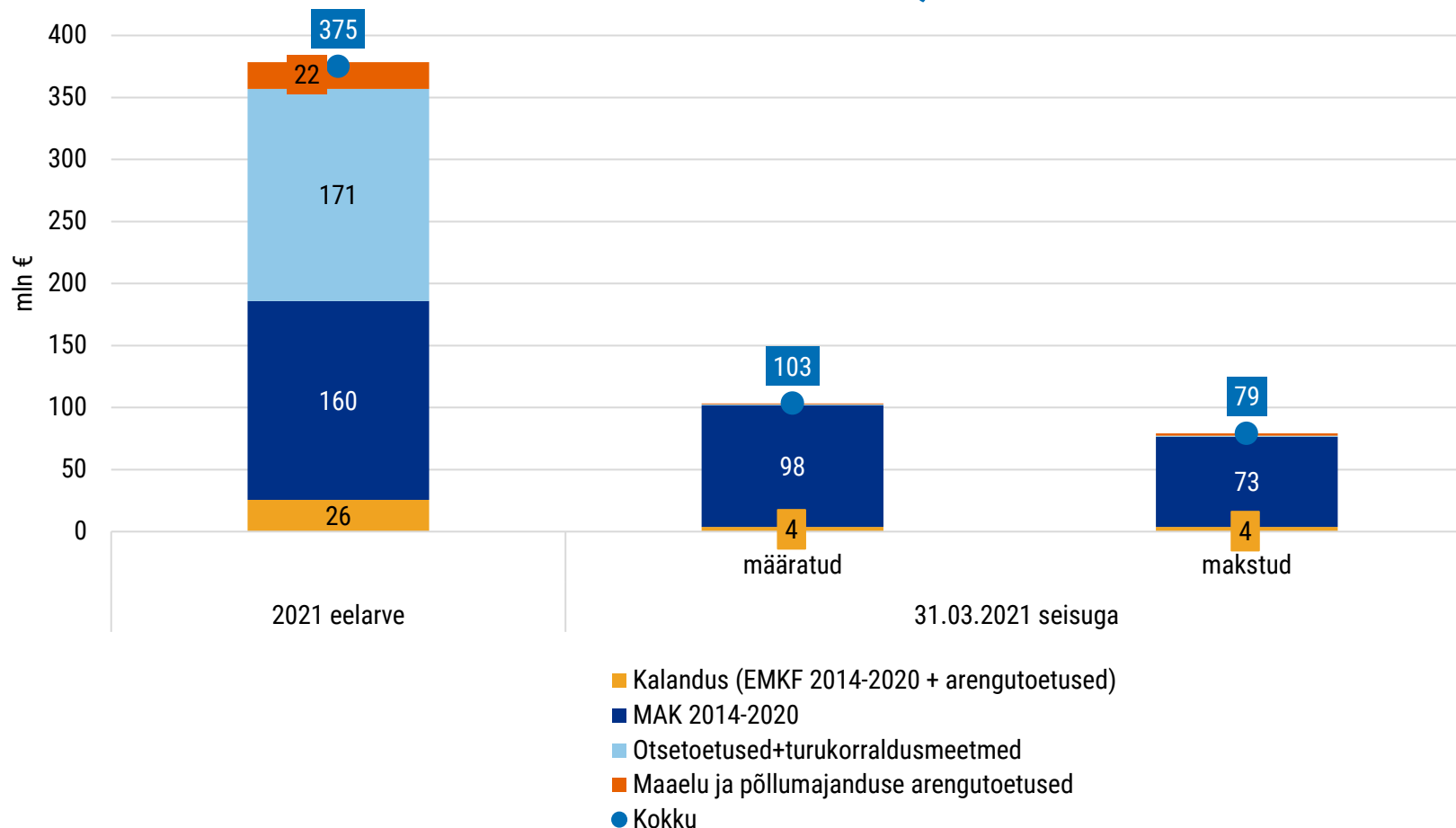

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Kaubagruppide lõikes veeti kõige enam välja piima ja piimatooteid, moodustades peaaegu veerandi (23%) ja sellest ~40% moodustas toorpiima ja koore väljavedu.

Toetused

Toetused I kv 2021, mln €

Allikas: Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet

Põllumajanduse, toiduainetööstuse, maaelu ja kalanduse toetuste eelarve on 2021. aastal 375 mln eurot.

31. märtsi seisuga oli erinevate taotlusvoorude tulemusel 2021. aastal määratud 103 mln eurot ja välja makstud 79 mln eurot. Kogueelarvest 84% rahastatakse Euroopa Liidu fondidest. Otsetoetused ning turukorraldusmeetmed moodustavad eelarvest 46%; MAK 2014-2020 üleminekuperiooditoetused 43%, maaelu ja põllumajanduse arengutoetused 6% ning kalanduse toetused 7%.

Otsetoetuste määramised jäävad IV kvartalisse.